STROkrant

Jaargang 52 - nr. 3 - december 2022

Greep op Groei

In 1993 gaf STRO een boek uit met de titel *Greep op groei*. In dat boek legden we uit dat met een doorgaande exponentiële groei de aarde niet kan overleven, ook niet als je allerlei milieumaatregelen neemt. In de figuur ziet jaar in jaar uit groeien er zo uit en zie je dat milieuverbeteringen alleen een tijdelijke knik opleveren.

De maatregelen die je neemt, doen weliswaar tijdelijk de vervuiling dalen, maar als de onderliggende groei doorgaat, ontstaan er later toch weer nieuwe problemen.
Dat ziet er zo uit:

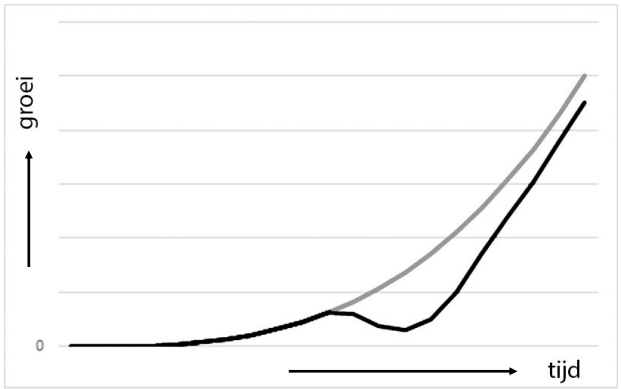

Het boek legde verder uit dat we het daarom anders moeten aanpakken. Allereerst moeten we ons realiseren dat groeicijfers weinig zeggen over het welzijn van de meeste mensen. Ze zeggen alleen iets over de rijkdom van een kleine groep. Zo wordt bijvoorbeeld in de groeicijfers het herstel van schade meegerekend. Stel het je zo voor. Er komen steeds meer auto's. Dat geeft groei. Stel nu eens dat je het autorijden gaat bemoeilijken en mensen minder kilometers gaan maken. *Oh, dan kunnen er nog wel wat auto's bij,* kun je dan denken. Nog meer groei. Maar als er almaar auto's bijkomen, nemen parkeerplekken steeds meer de speelruimte van kinderen in beslag, zodat er speciale speelhallen voor kinderen worden gebouwd. Weer meer groei.
De uitdijende groei heeft op tal van andere plaatsen voor minder welzijn gezorgd. Wat blijkt? Zonder dat we ons daarvan bewust zijn, hebben we keuzes gemaakt die allerlei onvoorziene gevolgen hebben.

Meer voorbeelden

We hadden dus door meer auto's al minder speelruimte op straat. Minder speelruimte, *oh dan moeten we verderop gaan wonen waar nog wel ruimte is*. Maar dan moeten we wel verder rijden naar het werk: nog meer auto's, nog meer kilometers en nog drukker openbaar vervoer.
We bombarderen kinderen met chemicaliën, met snoep, met verwachtingen en met nog veel meer belasting en dat maakt ze steeds drukker. Om lesgeven nog enigszins mogelijk te maken, moeten de klassen kleiner worden. Gebeurt dat niet, dan raken de leerkrachten overwerkt.

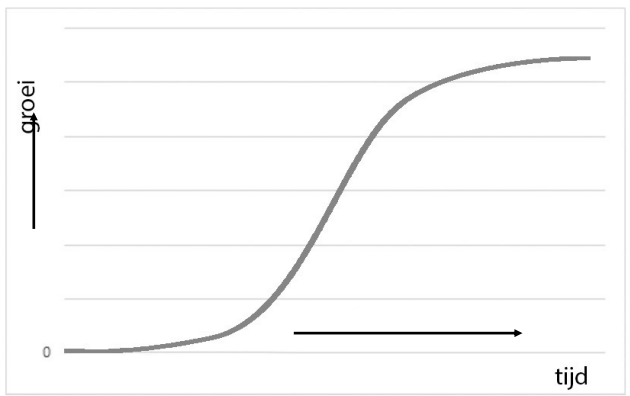

Tijd om over te schakelen op een economie van het genoeg

Dan hebben minder mensen nog zin om leerkracht te worden en moeten de klassen juist groter worden, zodat kinderen nog minder rust ervaren.
In de tachtiger jaren bedachten we hier een term voor: *ellendespiraal.* Of om een Nederlandse gezegde te gebruiken: van kwaad tot erger. Echte oplossingen worden vermeden.

Greep op krimp

Waar zaken groeien, komen andere zaken in de verdrukking. Vaak zonder dat dat iemands bedoeling was. Het gebeurt gewoon. Hoe buigen we die *ellendespiralen* om tot *gelukspiralen?* Door ons de vraag te stellen: hoe krijgen we greep op krimp? Hoe krijgen we greep op steeds minder natuur? Op te drukke klassen? Of hoe voorkomen we dat steeds meer kinderen ADHD krijgen? Dat de wegen steeds voller worden en het openbaar vervoer slechter? Door antwoorden op die vragen te zoeken, vinden we oplossingen waarvoor geen materiële welvaartsgroei nodig is, waarin minder vaak meer is, waarin welvaart eerlijker verdeeld is.
Daarmee komen we ook uit bij de basisstructuren die moeten veranderen. U weet dat wij ons inzetten voor verandering van een van de belangrijkste daarvan: geld. Wij zetten ons in voor een @nder soort geld, omdat daardoor ook een echt andere ontwikkeling in de samenleving ontstaat.

Ook andere veranderingen hebben nieuwe structuren nodig. Daarbij zullen we veel van wat in de afgelopen 40 jaar geprivatiseerd is, als gemeenschap weer terug moeten nemen. Iets dergelijks geldt voor veel zaken die te ver zijn doorgeschoten. Zo zal het recht op eigendom van kennis, het patentrecht, moeten krimpen. Dat gaat een hoop geld vrijmaken dat naar universiteiten kan gaan om uitvindingen te ontwikkelen waar we als samenleving veel aan hebben: van medicijnen tot milieuvriendelijke batterijen. En die zijn dan gemeenschappelijk eigendom, zodat we voor het gebruik daarvan niet langer Wall Street hoeven te financieren.

Grote beleggingsfondsen maken veel winst op grondgebruik. Wat er dan meestal gebeurt is dat gebruik gemaakt wordt van de ligging ten opzichte van gemeenschapsvoorzieningen om privé-winst te maken. Die geldstroom, die door het bouwen van een station of een winkelcentrum wegstroomt naar beleggingsfondsen, moet beperkt worden.
Als we ons realiseren hoe belangrijk het is dat we in krimpgebieden voorzieningen maken, worden mensen daar niet gedwongen om weg te trekken. Door te bedenken wat moet krimpen, vinden we oplossingen hoe de samenleving zich wel kan ontwikkelen.

Geld en Genoeg

van Dette Glashouwer

Op veler verzoek is de voorstelling Geld en Genoeg van Dette Glashouwer opnieuw te zien. En wel in de vorm van een huiskamervoorstelling. De voorstelling is actueler dan ooit.
Dette vertelt over de geschiedenis en de betekenis van geld. Je denkt misschien: 'Het gaat elke dag door mijn handen, dus ik weet er alles van!'. Geloof het, Dette zet je aan het denken!
Toen de financiële crisis uitbrak, besloot Dette theater te gaan maken over geld: Stand up Economy. Met de vragen 'Wat is geld?' en 'Kan het ook anders?' reisde Dette de wereld over. Ze trok van Istanbul tot Stavanger, van verschillende Amerikaanse universiteiten tot de sloppenwijken in Kenia. Zo kwam uiteindelijk haar voorstelling tot stand.

Geld en Genoeg in jouw huiskamer?

Wil je deze voorstelling boeken? Mail naar **share@detteglashouwer.com** of stuur een bericht via whatsapp/signal naar **0641504265.**
Dette heeft drie kwartier nodig om zich in je huis voor te bereiden. De voorstelling zelf duurt 40 minuten. Reken daarnaast een half uur voor napraten, opruimen en wegwezen.

Prijs in overleg en naar draagkracht:

Bij weinig inkomen vanaf € 25 p.p. met een minimum van € 75. Modaal vanaf € 250 en vind je dat je genoeg verdient, dan vanaf € 395. Alles inclusief BTW maar exclusief reiskosten waaronder € 25 per uur reistijd. Uiteraard ook in circulaire euro's te betalen.

Stichting STRO
Oudegracht 42, 3511 AR Utrecht, 030-2314314

NL97 TRIO 0784 9116 22
www.socialtrade.nl
info@socialtrade.nl
linkedin.com/company/social-trade-organisation-stro
@SocialTradeOrg
www.youtube.com/SocialTradeOrg

Steun STRO met een donatie: scan de QR-code. STRO is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dit betekent dat u uw giften aan STRO van de belasting mag aftrekken.
RSIN 803746003

STRO staat niet op betaalde goede doelen lijsten omdat we het niet passend vinden daar geld aan te besteden dat we van donateurs krijgen.

Oud STRO-initiatief nu volop tot bloei

Meer dan dertig jaar geleden introduceerde STRO in Nederland samenwerking tussen een boer en consumenten, waarbij een groep consumenten vooraf de boer vroeg bepaalde producten te leveren en daar ook vooraf voor betaalde. Dat noemden we in Nederland Pergola. In Engelstalig buitenland werd het CSA genoemd: Community Supported Agriculture. Toen het eenmaal liep, hebben we er vanuit STRO geen tijd meer in gestopt.

Herenboeren

Het was dan ook een verrassing op *EenVandaag* een item te zien over Herenboeren. Fantastisch hoe het idee zich verder ontwikkelde, want nu wordt niet alleen de keuze voor de productie door deelnemende consumenten met de boer afgesproken, de consumenten zijn er via een coöperatie als mede-eigenaar veel meer bij betrokken! Ze worden zelf een beetje (Heren)boer, zijn samen eigenaar van het bedrijf en zetten ook samen met hun boer de koers uit. De leden bepalen onder andere wat ze willen eten en hoe het voedsel wordt geproduceerd en de boer krijgt een vast en redelijk salaris. Zo nemen de leden ook het oogstrisico of vullen hun diepvries met producten waar dat jaar onverwacht veel van geoogst kan worden. Ook werken leden vaak mee op de boerderij.

Holland Campina tv-reclame

Doordat er vaak sprake is van een gemengde bedrijfsvoering met vee en land- en tuinbouw, kan er op een gezonde en circulaire manier gewerkt worden, waarbij de boerderij bijdraagt aan een gezond milieu. Zo gaan de Herenboeren in tegen de stroom van groter groeien, meer schulden, meer verdienen en meer investeren die de agro-industrie de boeren heeft aangeleerd en die onder meer teveel stikstof produceert waardoor natuur en leefbaarheid steeds meer onder druk komen te staan. En nu na jarenlang door de industrie opgejut verzet er toch maatregelen aan komen, dreigen naast de natuur ook de boeren de dupe te worden. Misschien heeft u onlangs een minuten durende, erg vriendelijke reclame gezien die de leefwijze aanprijst van de boeren die in het patroon van de agro-industrie zijn gestapt. Hiermee investeert het miljardenbedrijf Holland Campina in een positief imago voor deze verstikkende vorm van landbouw. Alles wordt uit de kast getrokken, tot een vriendelijke boerin uit de tv-serie *Boer zoekt Vrouw* aan toe. Alles om maar recht te praten wat al heel veel jaren krom is: een prijsstelling waarin een veel te klein deel van de opbrengst naar de boeren zelf gaat zodat die gedwongen zijn tot massaproductie en steeds meer boeren moeten verdwijnen omdat ze te klein zijn om de concurrentieslag met de industriële boeren aan te gaan. Uiteindelijk zullen ook de overblijvende ondernemers met duizend of meer koeien, met tienduizend varkens of met honderdduizend kippen niet overleven, maar Holland Campina c.s. zullen er natuurlijk wel voor zorgen dat ze dat zelf niet zien.

Er zijn inmiddels tientallen Herenboeren en het idee is om in de komende jaren door te groeien naar 350 Herenboerderijen.

Dat betekent dat op heel veel plaatsen boeren en consumenten laten zien dat het ook anders kan.

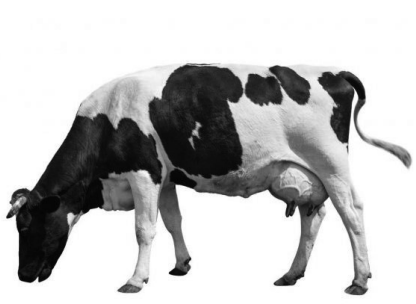

Kunstwerk maakt geldstelsel duidelijk

Hoe het huidige geldstelsel werkt, visualiseerde kunstenares en cartografe Carlijn Kingma, winnaar van de Henning Larsen Award 2021, in een groot kunstwerk in de vorm van een kaart. Zij deed dit samen met Follow The Money-journalist Thomas Bollen en Martijn van der Linden, lector New Finance aan de Haagse Hogeschool. De volledig met de hand gemaakte tekening laat zien hoe de weeffouten binnen het geldstelsel ons allemaal raken. Gezien de huidige economische situatie is dat meer dan ooit relevant.

Huidige stelsel leidt tot uitbuiting

Geld speelt een belangrijke rol in ons leven en is daarmee een onderwerp van algemeen belang. Het huidige geldstelsel is grotendeels in handen van commerciële banken en leidt tot uitbuiting van de burger. Alle generaties merken het: een eigen huis is voor jongeren onbetaalbaar geworden, mensen met middeninkomens raken in financiële nood en de pensioenen zijn al vele jaren niet geïndexeerd.

Kaart in video's en tentoonstelling

De komende tijd worden in ‘live tour’-video’s onderdelen van de kaart van Carlijn Kingma uit- en toegelicht. Een eerste video in deze serie kunt u zien op https://player.vimeo.com/video/760224973. De kaart maakt onderdeel uit van een tentoonstelling over geld in het Rijksmuseum Twente en zal komend jaar ook in andere delen van het land te zien zijn. Lees er alles over bij Follow the Money: www.ftm.nl

Bovenstaand bericht is afkomstig van Stichting Ons Geld. Het is de missie van Ons Geld om er voor te zorgen dat de overheid haar verantwoordelijkheid neemt en zorg draagt voor een nieuw geldstelsel dat neutraal is en dienstbaar voor iedereen. Ook STRO is geïnterviewd voor dit project.

Waarom we geen liefhebber zijn van de bitcoin...

We zijn nooit groot liefhebber geweest van de Bitcoin. Verborgen onder een dun laagje modernisme en zelfs een gevoel van bevrijding van bankautoriteiten, appelleerden de speculatieve winsten vooral aan het eigenbelang. Dat het aanmaken (*minen*) van nieuwe Bitcoins en het up to date houden van de identiteit van de individuele munt een stroomverbruik van hele steden opslokte, bleef lang onbesproken.

Wat ons vooral tegenstaat is dat Bitcoin het idee van ongebreidelde individuele vrijheid, zelfs die van mensen die je computer hacken, centraal stelt. Deze tijd heeft juist gemeenschapsvorming nodig. En ja, gemeenschappen die zo sterk zijn dat ze hun vrijheden niet laten afpakken. Eigenbelang nastrevende yuppen leveren geen bijdrage aan het cement dat de samenleving bij elkaar houdt, maar willen er wel van profiteren. Geld krijgt waarde doordat de mensen in je omgeving bereid zijn jou er bijvoorbeeld een brood voor te leveren. De omgeving maakt de waarde. De Bitcoin, maar eigenlijk evengoed het geld dat de financiële wereld in omloop brengt, draagt niet of nauwelijks bij aan de gemeenschapsvorming en wordt steeds meer een instrument van macht en polarisatie tussen de rijkste 0,001% en de rest van de wereld. Erger nog: tussen de technici en fondsbeheerders in dienst van die 0,001% en de rest van de wereld, waarbij niemand meer greep heeft op de ontwikkelingen. Of het nu om het winstbejag van de Bitcoin-investeerders gaat of om de macht van de algoritmen die de rijksten dienen, het heeft niets te maken met gemeenschappen die samen een toekomst willen hebben op deze planeet.

Santa Coloma keert 1 miljoen steun uit in lokale munt Grama

De gemeente Santa Coloma bij Barcelona steunt burgers met een minimum-inkomen met een aanvullende maandelijkse uitkering in Grama, de lokale munt van de stad. De uitkering varieert van 100 tot 300 Grama per maand per gezin (1 Grama = 1 euro). Het project start met een eerste betaling aan 196 gezinnen, bestaande uit 590 personen. Maandelijks worden meer gezinnen in het programma opgenomen. In het eerste jaar zal naar verwachting 1 miljoen Grama worden uitgekeerd.

Bekostigen eerste levensbehoeften

Núria Parlon, burgemeester van Santa Coloma, presenteerde het project op vrijdag 18 november op de lokale Sagarra-markt. Hoofddoel is om gezinnen met lage inkomens te steunen bij het bekostigen van de eerste levensbehoeften. Bijkomend voordeel is dat de lokale munt alleen besteed kan worden in lokale winkels en op lokale markten, zodat de plaatselijke economie een flinke boost krijgt. Het is de bedoeling dat mensen die een uitkering ontvangen, het geld gebruiken om basisbehoeften te kopen zoals voedsel en schoonmaakmiddelen. Alcoholische en suikerhoudende dranken, snoep en plastic zakken zijn uitgesloten.

STRO maakte de start van Grama mogelijk

In 2013 raakte de Europese Commissie geboeid door de geld innovaties van STRO en subsidieerde het project Digipay4Growth. Hierin lieten netwerken van bedrijven en particulieren zien hoe geld lokaal effectiever kan circuleren door het een beperkte tijd alleen binnen het eigen netwerk te laten rondgaan. Binnen Digipay4Growth hielp STRO de gemeente Santa Coloma om subsidies effectiever te maken door ze uit te keren in lokaal geld. En zo ontstond de lokale munt Grama.

El MERCAT de SAGARRA, el CENTRE i la #GRAMAMONEDA